

(a.a. s. 394f.) går på ett övertygande sätt ut på, att »Salebyklockans Dionysius tyckes hänvisa på Saint Denis i Paris», stadens förste biskop, som i slutet av 300-talet ljöt martyrdöden genom halshuggning och blev Frankrikes skyddshelgon. Jungners motivering är i korthet, att Saleby under medeltiden stod i nära förbindelse med biskopen och domkapitlet i Skara. Vid tiden för Salebyklockans tillkomst finns i Skara domkapitel en man, som i Äldre Västgötalagens biskopslängd nämnes som den sjuttonde, Stenar. Denne biskop Stenar hade studerat i Paris (H. Schück, *Illustrerad svensk litteraturhistoria* 1, 3 uppl., s. 246), och det har varit naturligt för honom att medverka till det franska helgonets dyrkan i stiftet. Åmark (a.a. 1960, s. 242f.) ansluter sig helt till Jungners uppfattning: »Dionysius måste i detta sammanhang vara helgonet med samma namn, vars dag inföll den 9 oktober. Sannolikt har klockan på sin tid invigts till hans ära.»

Salebyklockan är Sveriges äldsta självdaterande kyrkklocka. Enligt Åmark (a.a. 1960, s. 241) är den sannolikt ett arbete av gjutaren Sköldulv, som har namngivit sig på Tibroklockan (Vg 219), och som möjligen också har gjutit den runristade lillklockan i Burseryds kyrka (Sm 49) med året 1238. Tibroklockans runristare är känd till namnet (»Björn skar mig»), likaså Burserydsklockans (»Björn skrev»), medan Salebyinskriften beklagligtvis är osignerad.

211. Skara, kv. Borgmästaren. Nu i Västergötlands museum

Pl. 181

Litteratur: G. Ullenius, Medeltida jordfynd i Skara 1, Grävningsundersökningarna i kvarteret Borgmästaren (i: VFT 5: 4-5, 1948), s. 142, 144; H. Wideen, Västsvenska vikingatidsstudier (1955), s. 214.

Äldre avbildning: Ullenius a.a. fig. 55.

En mängd medeltida föremål, de flesta från hög- och senmedeltiden, hittades 1947-48 vid arkeologiska grävningar i kvarteret Borgmästaren i centrum av Skara, på tomten för telegrafverkets nybyggnad. Bland dessa finns ett stycke av en träskål med fyra inskurna runtecken. Föremålet, som tillhör Västergötlands museum, inv.nr 86.506: 256, påträffades 1948 vid schaktningsarbeten i omrörd jord.

Av den lilla svarvade skålen återstår endast hälften av botten och en del av sidopartiet. Längd 9,5 cm, bredd 4 cm. Bottenens diameter 8 cm, tjocklek 0,5 cm. Runorna äro intill 3 cm höga. Stödbotten har ett litet skuret kors och på vardera sidan om korset två runor.

Inskrift:

ui + ki

Till läsningen: Av 1-2 **ui** saknas nedersta tredjedelen. Korset har förlorat ett litet stycke av nedre vertikalarman i brottet. 3-4 **ki** äro fullständigt bevarade.

Inskriften utgör med all sannolikhet, såsom redan G. Ullenius har antagit, en märkning med ägarnas initialer. Skålen är medeltida. Runtypernas allmänna karaktär tillåter dock icke en närmare datering av inskriften.

212. Skara, kv. Mercurius. Nu i Statens historiska museum

Pl. 166

Litteratur: S. Welin, Skrivelse t. Riksantikvariern 22/7 1926, t. B. Thordeman 1/2 1927 (ATA); SHM inv.bil. 18.117; H. Wideen, Västsvenska vikingatidsstudier (1955), s. 213f.

Äldre avbildning: VHAA:s årsbok 1927, fig. 55; Wideen a.a.